

Vaškio šaltinis

Turistinė vertė



Sinonimai

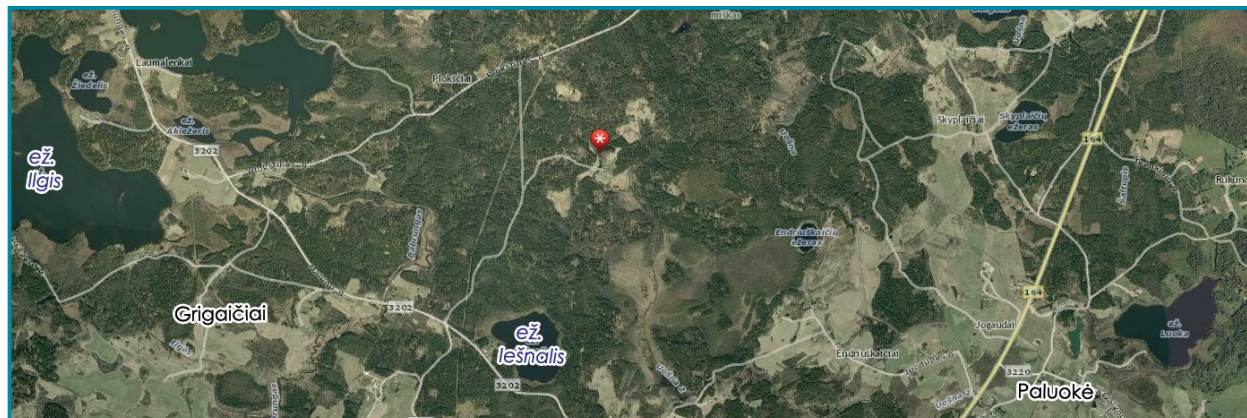
Plokščių šaltinis

Koordinatės

LKS: 368293; 6210404

Adresas

Plokščių k., Platelių sen.,
Plungės r. sav. Šaltinis yra
ŽNP Plokštinės rezervato
centrinėje dalyje, šalia
medžio drožėjo Antano
Vaškio viensėdijos.
Viensėdija ir šaltinis yra
ūksmingais eglynais su
beržais apsuptoje, toliau
nuo didesnių kelių
nutolusioje miško laukymėje



Aplinka

Vaškio šaltinis atsiveria tarpukalvių sraunais upokšnio slėniuko krantelyje, maždaug 155 m NN aukštyje. Slėniuką suspaudusios 163–170 m NN aukščio kalvos. Upeliukas išbėga iš seno tvenkinuko, esančio apie 300 m aukščiau minimo šaltinio. Šaltinio židyns pasirodo upokšniuko kairiajame šlapiame krantelyje, tarp senojo tvenkinio ir kiek žemiau prie sodybos esančių kitų dviejų tvenkinių. Šaltinis veržiasi iš fluvioglacialinių (ftIIIbl) darinių (įvairaus žvirgždingo smėlio). Šioje vietoje nusileidęs nuo kalvų birių nuogulų vandeningasis sluoksnis suplonėja. Įrengiant šaltinio kaptąžą, valant rentinį buvo pastebėta, kad iki 1,5–2 m gylio slūgso įvairus smėlis, giliau atsiremta į kietą dugną (gal riedulys, o gal ir tvirtas priemolis?). Ištekantis vanduo per tvenkinius nuteka link Uošnos.

Dabartinė būklė, kaptąžas

Šaltinis kaptuotas plieno vamzdziumi, įleistu krantelyje apie 1–1,5 m nuo vagos. Vanduo rentinyje pakilęs virš žemės paviršiaus apie 10–15 cm, už upelio vandens

lygis aukštesnis 20–30 cm. Vandens stulpas rentinyje apie 35 cm. Debito išmatuoti nėra galimybės, bet vizualiai matyti, kad yra vandeningas. Vanduo į upelį iš šaltinio nuteka pietų kryptimi. Rentinio dugne balkšvas smiltis judina keli (4–5) nedideli ištekancio vandens ratilai. Jį supa graži, tvarkoma aplinka. Vanduo naudojamas sodybos reikmėms, geriamas. Iš jo į kiemą nutiestas vamzdynas. Vanduo savabėgiu nuteka per rentinio viduryje įstatytą filtrą.

Vandens fizikinės savybės

Rekognoskuotės metu (2012-08-30) vanduo išmatavus mobiliu matuokliu buvo pakankamai šaltas (6,7 °C temperatūros), labai nedidelio savitojo elektros laidžio (SEL = 252 μS/cm), silpnai šarminis (pH = 8,2). Susiformavęs hidrodinamiškai atvirose smėlingose storymėse turi nemažai deguonies (O₂ = 4,35 mg/l), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = +174 mV). Vanduo švarus, bespalvis, be kokio nors specifinio skonio ir kvapo, susiformavęs natūralioje miškingoje aplinkoje. Vandens srautas šaltinį pasiekia nuo Š–ŠR pusės. Geležingų ar kitokių nuosėdų ar jų pėdsakų nėra.

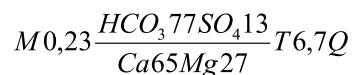
Vandens cheminės savybės

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	233		
Sausoji liekana 180 °C	160		
Bendrasis kietumas		2,77	
Karbonatinis kietumas		2,39	
Nekarbonatinis kietumas		0,38	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	10	0,28	8,97
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	20	0,42	13,46
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	146	2,39	76,60
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	2	0,03	0,96
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	5	0,22	7,28
Kalis, K ⁺	1	0,03	0,99
Kalcis, Ca ²⁺	39	1,95	64,57
Magnis, Mg ²⁺	10	0,82	27,15
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,00	0,00	0,00
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,88		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,60		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,04		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	232		

Šaltinio vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Ištirpusių mineralinių medžiagų koncentracija 233 mg/l. Vanduo minkštas, pasižymi nedideliu karbonatiniu (2,77 mg-ekv/l), virinant lengvai pašalinamu kietumu. Vandenyje neaptikta nitritų ir amonio. Nitratų kiekis būdingas foninei aplinkai (2 mg/l). Vandenyje labai mažai natrio (5 mg/l) ir chloro (10 mg/l), nedaug ir organinės medžiagos (permanganato skaičius 1,6 mg/l) bei geležies (0,04 mg/l).



Cheminės sudėties formulė (ekv/%)



Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Nėra.

Tipas

Krintantis erozinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Debito išmatuoti nėra galimybės, bet vizualiai matyti, kad yra vandeningas

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2012